

מסורת הש"ס

(א) גי' רש"ל ורש"א רבן גמליאל, (ב) [למקנ לח:], (ג) [למקנ מב:], (ד) זבחים ע. [למקנ קב:], (ה) דפרישות. רש"א, (ו) [ועיין מוס' לקמן קב. ד"ה מה וכו'],

תורה אור השל"ם

1. דברו אל בני ישראל לאמר זאת הדין אשר תאכלו מקל הבחמה אשר על הארץ:

2. לא תאכלו כל גבלה לגר אשר בשעריך ותתנוהו ואכלה או מבר לקברו כי עם קדוש אתה לוי אלהיך לא תבשל גיד בחלב אמו:

דברים יד כא 3. וְכִי יָמוּת מִן הַבְּהֵמָה אֲשֶׁר הָיָה לָכֶם לֶאֱכֹלָה דָּבַעַ בַּגְּבִילָהּ יִטְמָא עַד הָעֶרֶב: וְקָרָא יֵא לֹט 4. וְאִנְשֵׁי קֹדֶשׁ תִּהְיוּ לִי וְאִשָּׁה בְּשָׂרָה טָרֵפָה לֹא תֵאָכְלוּ לְקָלָב תִּשְׁלַכְוּן אֹתוֹ: שְׂמוֹת כּב ל 5. וְחֹלֶב גְּבִילָה וְחֹלֶב טָרֵפָה יַעֲשֶׂה לְקָל מִלֵּאכָה אֲכָל לֹא תֵאָכְלֶנָּה: וְקָרָא ז כד

הגהות הב"ח

(א) תוס' ד"ה כי מניח וכו' ומשני כי קמיענא:

מוסף רש"י

בהמה דקה ששטטה ידה. אחר שחיטתה, ולא החזירה פסולה. אסוריה דכתיבה מסוכנת היא ואינה מותרת עד שתפרנס ואם לא פירסנה הויה כתיבה קודם שחיטה, ויפסולת די לדקה אינה אלא הולאת נפש, אבל גסה בין פשטה ולא כפפה בין כפפה ולא פשטה פירסוה היא וכשרה (ע"ז יטו). זאת החיה. קרי ביה זאת חיה (קטן סב). ולמאי הלבנתה, ואכל לא תאכלוהי למה לי דכתיבה תאכלוהי טרפה, הא תאכל כשרה נמי הוהיה, כל תאכל וכל דס לא תאכל, אלא המורה אמרה כו', והאי ואכל לא תאכלוהי משום דלאו דנבלה אזהרינהו ואשמעינן דיחול על איסור תאכל, אע"ג דאיסור תאכל קדים משנולדה (קטן קא). ומשום אכל לא תאכלוהי דסופיה דקרא פירש בו נבילה וטריפה לחייב את האוכלו משום תאכל ומשום נבלה ומשום טריפה, שלא תאמר אין איסור נבילה טריפה חלים על איסור תאכל שקדם לכולם (בחיים ע.ו).

מאי. לגופיה הוא דלהני אכל דליטמי איהו אחרניי לא או דלמא ל"ש:

בתנאי עד **שפרכס**. דאי לא מפרכס קיס להו לרצנן דנטולה נשמתה קודם גמר שחיטתה כדאמרין בגמרא [נח:]. **אם זינקה**. כדרך

שהזהמות נופחות בגרוסם והדם קילוח: **השוטט צילנה**. זהמה מסוכנת שזריכה פירכוס ולא ידע אז פירכסה: **ולמחר השכים ומלא**. כותלי בית שחיטת האור מלאים דס כשרה מפני שזינקה: **ומדמם ר"א**. דמכשר לה צוינוק אמרה ר"ש: **אחד זהמה דקה ואחד זהמה גסה**. לריכות פירכוס אם היא מסוכנת: **שפשטה ידה**. גגמר שחיטתה: **ולא החזירה פסולה**. אם היתה מסוכנת לפי שאין זה פירכוס אלא כן דרכה שעת זאת נפשה אכל גסה לאו אורחה זהכי: **גמ' ממאי דשריא**. ואפילו בפירכוס: **ומהדרין וממאי תיסק דאדעסין למיסרי**. דצעי קרא למשריא: **לאו חיה היא**. ואפילו מפרנסת ומגדלין **לן דשריא: מדאמר רחמנא נבלה לא פאכל**. וסמא נבלה מסוכנת הואי קודם מיתתה: **מכלל**. דקודם מיתה כי הוה מסוכנת שריא דאי קודם מיתה אסירא מוזאת החיה לאחר מיתה מיציעא מיתה מי שריא לה: **ופרכין דלמא היינו נבלה היינו מסוכנת**. וקודם מיתה משנסתכנה קרי לה נבלה ואשמעינן רחמנא דקאי עלה יצאלו נמי דאי מוזאת לאו הצא מכלל עשה עשה: **מחיים לא איקרי נבלה**. והלכך למה לי לאהורי עלה דנבלה פשיטא דאיסור מסוכנת להיכא אזיל: **דלמא לעולם היינו נבלה היינו מסוכנת**. כלומר לעולם דקאמר דנבלה היינו זהמה ננסתכנה ונאסרה קודם מיתה ואפ"ה אינטריך קרא דאילו מחיים איסור מסוכנת עשה דעלמא הוא ואשמעינן קרא דלאחר מיתה קאי נמי בלאו: **טרפה**. יקבז קרום של מוח (מב.) או נחתכו רגליה [עו.] מחוסרת היא: **ואי ס"ד מסוכנת**. מחמת חולי דלא מחסרה אסורה דדרשין שאינה חיה לא תאכל: **מסוכנת**. מחמת טרפות שחסרה היא: **מיציעא**. דקך טרפה נמי אינה חיה אלא מדאינטריך למיסר טרפה ש"מ מסוכנת מחמת טרפות דמיחסרה אסורה אכל שני מסוכנת שריא דלא דרשין שאינה חיה לא תאכל: **ודלמא היינו טרפה היינו מסוכנת**. וצין מחסרה וצין לא מחסרה משעה שאינה חיה טרפה קרי לה דטרפה לשון מסוכנת היא כלומר קרובה למות ואינטריך לעבור עליה בעשה דשאינה חיה ולא תעשה דטרפה: **אם כן נבלה**. דאוקמא לעיל דמשום לעבור עליה בלאו נמי אינטריך: **ל"ל השפא מחיים**. כשהיא מסוכנת קרייה רחמנא טרפה וקאי עלה בלאו ועשה: **לאחר מיתא מיציעא**. איסורא להיכא אזל: **ודלמא היינו נבלה היינו טרפה היינו מסוכנת**. כלומר אפילו ננבלה שמתה לאחר שנטרפה ונסתכנה מזית מוקמת לה ואפ"ה אינטריך ולמיקס עלה לאחר מיתה בשני לאוין לאו דנבלה ולאו דטרפה ועשה דחיה אכול: **ואמר מר**. צוצחים צפרק חטאת העוף (דף ע.ו): **למאי הלכנא**. כלומר האי ואכל לא תאכלוהי לא כריך דהא כתיב (ויקרא א) כל חלב וכל דם לא תאכלו ומשום דנתנבלה או נטרפה מי אזיל ליה איסור חלב ולמאי אינטריך אלא התורה אמרה דחייב משום שני לאוין משום לאו דחלב ומשום לאו דטרפה דלא תימא אין איסור חל על איסור:

דהשתא צעי למימר דקודם מיתה משנסתכנה קרי לה נבלה: **השתא** מסוכנת דלא נמי מיחסר ונפלה נמי חשונה כמחסרה: **ודלמא** היינו טרפה היינו מסוכנת. יא הא פירשו כהיא דלעיל דהשתא צעי למימר דכל מסוכנת קרי לה טרפה דטרפה לשון מסוכנת כלומר קרובה למות צין מיחסרה צין לא מיחסרה וק"ק דלעיל דפריך היינו נבלה היינו מסוכנת לא קאמר לעבור עליו בעשה ולא תעשה דקאמר הכא:

השוטט פרק שני חולין

לז.

כי מהניא חיבת הקדש לפסולי גופיה. השתא מסקין דמדאורייתא קמיעעי ליה אכל מדרבנן מודו דמונין צו ראשון ושני וכן משמע נמי פרק המנחות והנסכים בעלמא הוא אמאי מטמא (מנחות דף קב.): דקאמר נותר יי עפרא טומאת אוכלין ומשני צחיבת הקדש תפשוט דצעי ר"ל כו' ומשני (א) קמיעיעא ליה דאורייתא כי אמרינן דרצנן והא דלמר צפ"ק דפסחים (דף כ.) גבי מטט שנמלאת צבצר הצער טמא האי צצר דתמכשר במאי אי צחיבת הקדש אימר דמהני חיבת הקדש לפסולא דגופיה למימני ביה ראשון ושני מי מהני וכ"ת ה"נ תפשוט הא דצעי ר"ל כו' הוה מצי לשנויי יי הא דר"ל מדאורייתא צעי אלא שפיר משני שם כגון שהעבירה צנחר עוד משום דלרצ יוסף דלעיל צעי נמי מיניה מדרבנן וא"ת תפשוט דר"ל מדרבי יוסי צ"ר חנינא דלמר משקי בית המטבחים אינו מכשיר ואם מהני חיבת הקדש למימני ביה ראשון ושני מנ"מ זהכשרו וי"ל דנפקא מינה לעינן כמה דברים שהיו מציאים בעזרה וגם חולין היו מציאים לאכול עם המנחות והוצאים כדי שיהיו נאכלים על השזוע כדלמר דהקומנן רצה (מנחות דף קא.):

השוטט את המסוכנת. אפילו לכתחלה שרי ונקט לשון דיעצד משום דצעי למיתני עד שתפרנס: **שאינה חיה לא תאכל**. דריש אלו טרפות (לקמן דף מז.) דריש מהאי קרא דטרפה אינה חיה והיינו לפי המסקנא דשמעתין דלא מיתוקמא במסוכנת:

השתא מחיים אסורה לאחר מיתה מיבעיא. השתא סגר דסמא נבלה מסוכנת היא קודם מיתה ולהכי דייק שפיר דאי קודם מיתה אסורה פשיטא דמיתה לא שריא לה דכפירש דקונטרס ומיד הוה מצי למפך דלמא אחי קרא לנבלה דלא יי מנח מסוכנת וכוון שעשאה גיסטרא אלא דנטר עד סוף המסקנא אכל אין לפרש דאפילו אפשר לנבלה שלא היתה מסוכנת מעיקרא מ"מ דייק דמדאסר רחמנא מסוכנת משום דקרובה למיתה כ"ש זהמה שמתה לגמרי דאע"ג דאסר רחמנא טרפה אפ"ה אינטריך לאסור נבלה משום דטרפה מיחסרה אין לפרש כן דא"כ אמאי יי פריך במסקנא דלמא אחא קרא להך נבלה דלא אחא מנח מסוכנת מעיקרא כגון שעשאה גיסטרא אלא פשיטא דאין זה קל וחומר דאיסור מסוכנת חמיר דחל מחיים כדלמר צוצחים צפרק חטאת העוף (דף ע.ו). דלא ילפינן נבלה מטרפה משום דחמירא דאסורה מחיים וא"ת למאי יי דפריך אי אמרת נמי מסוכנת שריא תקשי אמאי אינטריך קרא לאסור נבלה הא אסורה מחיים משום איסור שאינה זוחה דרחמנא אמר וצחת וזו לא נשחטה דמנ"י אף לאחר שנתנבלה איכא עשה דשאינה זוחה כדמשמע צפרק כל שעה (פסחים דף לו.) וצפ"ק דמיר (דף ד.) דר"ש אומר האוכל נבלה צויה"כ פטור משום דאין איסור חל על איסור יי משמע אפילו נתנבלה צויה"כ פטור משום דאין איסור חל על איסור והשתא כשמתה פקעה איסור אבר מן החי אמאי לא חל איסור ויה"כ עם איסור נבלה צבת אחת אלא ודאי לעולם איכא איסור דשאינה זוחה ולהכי לא חייל עליה איסור ויה"כ דמחיים נמי הוה צה איסור זה ואכתי לא פקע יי וש לומר דהוה מצי למימר ולעמעין:

דלמא היינו נבלה היינו מסוכנת. **דלא** מחסרה אסורה **טרפה מיבעיא**. וכ"ת אינטריך לטרפה דלא מחסרה כגון דימיר כיון דכל יתר כנטול דמי הא נמי מיחסר ונפלה נמי חשונה כמחסרה: **ודלמא** היינו טרפה היינו מסוכנת. יא הא פירשו כהיא דלעיל דהשתא צעי למימר דכל מסוכנת קרי לה טרפה דטרפה לשון מסוכנת כלומר קרובה למות צין מיחסרה צין לא מיחסרה וק"ק דלעיל דפריך היינו נבלה היינו מסוכנת לא קאמר לעבור עליו בעשה ולא תעשה דקאמר הכא:
ומה

עין משפט ור מוצה

ק"ב א ב מ"י פ"ד מה'י מאלות אסורות הל"י"ד [טו] סמג לאוין קלד טו"ע יו"ד ס"י יז סעף א [צ:] ק"ב ג מ"י שם פ"ו הל"ז:

שיטה מקובצת

אן יבא איסור נבלה ויחול על איסור חלב ג"ב ע"י תוס' כריתות דף כג ע"א: ב נפוחות בגרוסם לאחר שחיטה והדם מקלח: ג השוטט בלילה כדאמר' בפרקין דלעיל השוטט בלילה שחיטתו כשרה בדיעבד אבל לכתחלה לא הסי' ומה"ד בהמה מסוכנת שצרכה פרכוס וכו': ד וממאי תיסק אדעתך למיסרא דבעית קרא לשחיטה: ט ואשמעי' רחמנא דקאי עלה נמי בלאו דאי מוזאת החיה לאו: ו דקאמר נותר ופרה עפרא בעלמא הוא כו' דבעי ר"ל וכו' ומשני כי קא מיבעיא ליה דאורייתא כו': ז ה"מ לשנויי דריש לקיש: ח דלמא אתא קרא לנבלה דלא אתיא מכח מסוכנת קודם מיתתה כגון שעשאה גיסטרא: ט דא"כ מאי פריך במסקנא דלמא אתא קרא להך נבלה דלא הויה מסוכנת מעיקרא: י משום דאין איסור חל על איסור ומשמע אפי' כו'. יג רש"י כריתות דף כג ע"א ע"ש: יד אין פירושו כההיא דבסמוך: יו האי פירושו כההיא דלעיל:

רבינו גרשום

טבא לא יאכל אלא מסיפא כל טהור יאכל בשר כו' כלומר לרבות עצים ולבונה כיו"ב דמקבלין טומאה. כלומר עצים של מערכה: ומאי תיסק אדעתך דאסירא. כלומר מינה תלמד ומאי תיסק אדעתך דאסירא: זאת החיה אשר תאכלו. כלומר אדעתך דאסירא דכתיב זאת החיה אשר תאכלו כו': ומחיים בעשה. כלומר חיה אכול שאינה חיה לא תאכל טרפה מיבעיא: כלומר דמחסרה כגון ניטל ונטחול (ל) ניטלו הכליות וניטל ירך והחל שלה: ולעבור עליו בעשה ולא תעשה. כלומר בעשה חיה אכול לא תעשה ובשר בשדה טרפה לא תאכלו:

א) הדבר י"ע דהא ניטול הטחול או דניטול הכליות מן הכה"א דכשרה ונראה דע"ס הוא וי"ל ניטל הכנר ולא נשמיר היינו כלום או שנטלו טומא הגדיק נעל היך וכו':